

Referat fra 3. møde i Lokal Grøn Trepert Randers Fjord den 18. september 2026

Hadsten Kulturhus Sløjfen, Evald Tangs Allé 45, 8370 Hadsten, mødelokale 2 + 3

Kontaktinformationer til Sekretariatet:

Daniel Lindvig: Afdelingsleder Natur og Vand, Viborg Kommune. Direkte telefon: 87875520. E-mail: dlin@viborg.dk

Hanne Stadsgaard Jensen: Biolog i Natur og Vand, Viborg Kommune. Direkte telefon: 87875573. E-mail: hsjen@viborg.dk.

Peter Sig Kristensen: Projektleder i Natur og Vand, Viborg Kommune. Direkte telefon: 87878630. E-mail: pekr@viborg.dk.

Deltageroversigt

Udpegede medlemmer

Navn	Repræsentarer
Hanne Wind-Larsen	Danmarks Naturfredningsforening
Michael Dickenson	Danmarks Naturfredningsforening
Finn Bay-Smidt	Landboforeningen Kronjylland
Flemming Ejlersen	Landboforeningen Midtjylland
Søren Hald	Naturstyrelsen Søhøjlandet
Niels Christian Selchau-Mark	Favrskov Kommune (forperson)
Søren Gade	Favrskov Kommune
Claus Thaisen	Hedensted Kommune
Esben Kronborg	Horsens Kommune
Karen Lagoni	Randers Kommune
Rune Kristensen	Silkeborg Kommune
Susanne Guldborg Jacobsen	Silkeborg Kommune
Kim Lykke Jensen	Syddjurs Kommune (næstforperson)
Natja Hedegaard Gram	Viborg Kommune
Steffen Drejer	Viborg Kommune
Kristian Sommer	Aarhus Kommune

Administrativ deltagelse

Navn	Repræsentarer
Birthe Jordt	Favrskov Kommune
Marc Reseke	Hedensted Kommune
Amalie Dam Rønsbo	Horsens Kommune
Anne Jul Kristensen	Ikast-Brande Kommune
Jakob Sølvhøj Roelsgaard	Norddjurs Kommune
Morten Horsfeldt Jespersen	Silkeborg Kommune
Erland Christensen	Skanderborg Kommune
Sofie Kjærsgaard Frandsen	Syddjurs Kommune
Gitte Kjærsgaard Sørensen	Aarhus Kommune
Anne Gro Thomsen	Naturstyrelsen Søhøjlandet
Sabina Rohde	Gudenåkomitéens Sekretariat
Daniel Lindvig	Viborg Kommune/Sekretariat
Hanne Stadsgaard Jensen	Viborg Kommune/Sekretariat
Peter Sig Kristensen	Viborg Kommune/Sekretariat

Afbud

Navn	Repræsentarer
Lotte Stoltenborg	Ikast-Brande Kommune (udpeget)
Ulf Baldrian Kudsk Harbo	Norddjurs Kommune (udpeget)
Niels Jørgen Høgh Thomsen	Randers Kommune (udpeget)
Claus Leick	Skanderborg Kommune (udpeget)
Jens Szabo	Skanderborg Kommune (udpeget)
Martin Skøtt	Velas (administrativ)
Nick Raaholdt Sørensen	Horsens Kommune (administrativ)
Anders Dolmer Dam	Odder Kommune (administrativ)
Michael Damm	Randers Kommune (administrativ)
Hans Brok-Brandi	Skanderborg Kommune (administrativ)
Annette Holm Bonde	Vejle Kommune (administrativ)
Lene Vinter Larsen	Aarhus Kommune (administrativ)

Dagsorden

- 1. Godkendelse af dagsorden** v. Niels Christian Selchau-Mark
- 2. Nyt fra medlemmerne** v. Niels Christian Selchau-Mark
- 3. Status for omlægningsplanen for Randers Fjord** v. Daniel Lindvig og Peter Sig Kristensen
- 4. Temadrøftelse om natur og biodiversitet – oplæg og gruppedrøftelse 1**
v. Niels Christian Selchau-Mark og Kim Lykke Jensen
- 4. Temadrøftelse fortsat – gruppedrøftelse 2 og opsamling**
v. Niels Christian Selchau-Mark og Kim Lykke Jensen
- 5. Stillingtagen til temadrøftelse om drikkevands-/grundvandsbeskyttelse**
v. Niels Christian Selchau-Mark
- 6. Skovrejsning – oplæg** v. Anders Busse Nielsen, Naturstyrelsen
- 7. Eventuelt** v. Niels Christian Selchau-Mark

Bilag:

Bilag A: Status for omlægningsplanen for Lokal Grøn Trepert Randers Fjord pr. 26. august 2026

Bilag B: Uddrag af oplæg om natur/biodiversitet på mødet 8. juni 2026

Punkt 1. Godkendelse af dagsorden

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Dagsordenen til det tredje møde i Lokal Grøn Trepert Randers Fjord godkendes.

REFERAT

Niels Christian Selchau-Mark bød velkommen.

Inden mødet havde repræsentanterne fra DN og L&F afholdt et formøde med formandskabet. Her var der enighed om at fortsætte arbejdet i treparten, herunder den planlagte temadrøftelse om natur og biodiversitet.

Dagsordenen blev godkendt.

Punkt 2. Nyt fra medlemmerne

Medlemmerne af den lokale grønne trepart for Randers Fjord, som ønsker det, fortæller kort om den seneste udvikling i deres bagland.

REFERAT

Niels Christian Selchau-Mark orienterede om, at DN, L&F og formandskabet inden dagens møde har taget bestik af situationen sammen, og er enige om at fortsætte arbejdet i treparten.

Niels Christian Selchau-Mark orienterede desuden om et møde mellem forpersonerne for de lokale grønne treparter og ministeren, hvor han havde rejst problemstillingen om incitamentsstrukturen for lodsejere, der medvirker i udtagningsprojekterne efter vedtagelsen af gødskningsloven.

DN's repræsentanter kvitterede for at landbrugets repræsentanter ikke har ønsket at sætte arbejdet i stå.

Landbrugets repræsentanter kvitterede også for DN's repræsentanters deltagelse i formødet.

Søren Hald fra Naturstyrelsen oplyste, at NST fortsætter med at igangsætte nye projekter, trods den aktuelle usikkerhed der gør det sværere for lodsejerne at beslutte om de vil deltage. Daniel Lindvig oplyste ligeledes, at kommunerne fortsat holder fuldt fokus på fremdriften i projekterne. Herunder at projekterne er langvarige forløb, hvor der går år fra opstart af forundersøgelser til endelige projektaftaler med de enkelte lodsejere.

Der var bred anerkendelse af, at alle parter fortsat deltager i samarbejdet, og af betydningen af at fastholde den lokale dialog og pragmatiske tilgang. Samtidig var der enighed om, at de barrierer og uhensigtsmæssigheder, der konstateres lokalt, skal bringes videre til de relevante nationale fora.

Punkt 3. Status for omlægningsplanen

Baggrund

Den første udgave af omlægningsplanen for Randers Fjord blev godkendt politisk af kommunalbestyrelserne i alle 13 kommuner i november-december 2025, efter indstilling fra Lokal Grøn Trepert Randers Fjord.

Planen blev udarbejdet af de 13 kommuners forvaltninger, med udgangspunkt i overordnede principper fastlagt af den lokale trepart, og med løbende tilretninger efter drøftelser til trepartsmøderne.

I 2026 skal den lokale grønne trepart sikre fremdriften i gennemførelsen af projekterne i omlægningsplanen, og holde planen opdateret. På det konstituerende møde den 6. marts 2026 vedtog den lokale grønne trepart, at der på hvert møde i 2026 skal gives en status på projekterne i omlægningsplanen.

På det konstituerende møde fik medlemmerne af den lokale grønne trepart også en kort introduktion til hvordan man selv kan følge fremdriften i egen kommune i planlægningsværktøjet MARS.

Sekretariatets bemærkninger

På mødet gennemgås den opdaterede status for projekterne der indgår i omlægningsplanen (Bilag A).

Hen over sommeren har de projekter, hvor ansøgningerne blev indsendt før Folketingsvalget, men som ikke nåede at blive færdigbehandlet, fået endeligt tilsagn eller afslag. Der er fundet midler til at dække en markant overansøgning af tilskudsordningerne.

Der er åbnet for en ny ansøgningsrunde om tilsagn til forundersøgelser og realiseringer 12. august 2026. Dette har kommuner og Naturstyrelsen i oplandet til Randers Fjord i høj grad benyttet sig af, idet mere end 30 projekter indtil videre er søgt i ansøgningsrunden. Dermed er andelen af ikke-ansøgte skitseprojekter nu for første gang mindre end halvdelen (40 %) af det samlede antal projekter i omlægningsplanen.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) offentliggjorde den 26. juni 2026 de foreløbige udledningsgrænser for kvælstof, til brug for den udledningsbaserede markregulering. Efterfølgende (primo juli) er der sket en opdatering af disse foreløbige grænser. I begge tilfælde har SGAV meddelt, at der indtil videre ikke er behov for at de lokale grønne treparter justerer i omlægningsplanerne.

De endelige udledningsgrænser, hvor udtagningsprojekternes effekter er indregnet, forventes udmeldt i løbet af september 2026. Det står ikke klart, om dette kan udløse justeringer i omlægningsplanerne.

Sekretariatet forventer på baggrund af foreliggende oplysninger ikke, at omlægningsplanerne i Randers Fjord oplandet skal justeres på baggrund af de endelige udledningsgrænser, da nuværende omlægningsplaner er udarbejdet med en margen til målsætningen for kvælstofindsatsen.

Bilag

Bilag A: Status for omlægningsplanen for Lokal Grøn Trepert Randers Fjord pr. 26. august 2026

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Orienteringen tages til efterretning.

REFERAT

Der er i den nuværende ansøgningsrunde allerede indsendt ansøgninger om tilsagn til forundersøgelser og gennemførelser af projekter for et beløb det langt overstiger den, af regeringen, afsatte økonomiske ramme. SGAV er i gang med at håndtere dette, og det er forventningen, at de nødvendige midler tilvejebringes.

Det er SGAV's opgave at formidle den nye gødskningslov, de foreløbige udledningsgrænser og kvælstofreguleringens betydning for udtagningsprojekterne generelt. Ligeledes forventes det at L&F, herunder udtagningskonsulenterne, bidrager væsentligt i kommunikationen til lodsejerne. I Taskforce har kommunerne efterspurgt kommunikationsmateriale, både med hensyn til hvem der skal svare på hvilke spørgsmål, men også mere overordnede svar til brug i arbejdet i treparterne. På mødetidspunktet har kommunerne ikke modtaget hjælp hertil. Både kommuner og planteavlskonsulenter modtager mange spørgsmål, men det kommunikationsmateriale som SGAV har lovet er endnu ikke udsendt, og det vil sandsynligvis først komme når de endelige udledningsgrænser meldes ud.

Af andre udestående er natur- og biodiversitetsloven, lovgivning om sprøjteforbud og en revision af skovloven, med tilhørende tilskudsordninger.

Udledningsgrænserne bygger på opdaterede data og beregninger for vandmiljøets tilstand. Det har foreløbigt medført et højere beregnet reduktionsbehov for Randers fjord end det, der lå til grund ved trepartsprocessens start.

Alt andet lige gælder fortsat, at jo større effekt der realiseres gennem de kollektive virkemidler, desto mindre bliver behovet for regulering på dyrkningsfladen.

Kommunerne har indmeldt et ønske om en opdatering af det barrierekatolog, som den nationale Taskforce for arealomlægning har udarbejdet – den seneste udgave er et år gammel.

Sekretariatet vil dele nye informationer med trepartens medlemmer så snart de modtages.

Formandskabet opfordrede til, at trepartens medlemmer generelt fortsætter med at dele viden. Mange udenfor treparten forventer at vi ved mere end vi rent faktisk gør.

Orienteringen blev taget til efterretning.

Punkt 4. Temadrøftelse om natur og biodiversitet

Baggrund

Den lokale grønne trepart for Randers Fjord har på årets første møde ønsket en temadrøftelse om natur og biodiversitet på det tredje møde den 18. september.

Som opvarmning til temadrøftelsen gav Anne Erland Eskildsen fra Naturrådgiverne på mødet den 8. juni 2026 en status for natur og biodiversitet i oplandet til Randers Fjord generelt, og fortalte med udgangspunkt i et konkret eksempel om hvilke muligheder der er for at forbedre denne status. Uddrag af Anne Erland Eskildsens oplæg er vedlagt som bilag B.

Sekretariatets bemærkninger

Temadrøftelsen på dette møde vil ske under to overskrifter:

- Natur i lavbunds- og vådområdeprojekter i ådalene
- Fremtidig natur i omlægningsplanerne

Drøftelsen sker i to grupper med 9-10 medlemmer i hver gruppe (plus administrative deltagere), med en tilknyttet ordstyrer og sekretær. Der er udarbejdet vejledende spørgsmål til gruppedrøftelserne, som fremlægges på mødet.

Efter gruppedrøftelserne opsamles i plenum.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Temadrøftelsen gennemføres.

REFERAT

Temadrøftelsen blev gennemført. De to grupper præsenterede derefter kort deres drøftelser og konklusioner.

Gruppe 1: Natur kan godt være et selvstændigt mål i projekterne. Adgang og rekreative muligheder er ikke første prioritet, N- og C-reduktion og natur kommer først – og nogle steder bør friholdes for rekreative tiltag, for eksempel der hvor der er sårbar og unik natur. Det er vigtigt at prioritere

beskyttelse og udvidelse af eksisterende naturområder. Det er altid en forudsætning at tænke i multifunktionel arealanvendelse, om end der også vil være områder som naturligt ikke kan alt.

Gruppe 2: Gruppen lagde vægt på multifunktionalitet og på at samtænke natur med andre arealinteresser, hvor det er muligt. Der blev bl.a. peget på potentialer i samspillet mellem natur, skovrejsning, vedvarende energi og rekreative hensyn. Sammenbinding af eksisterende naturområder blev fremhævet som vigtig, og Gudenåkomitéen blev nævnt som en mulig samarbejdspartner i forhold til større sammenhængende naturprojekter og ekstern finansiering.

Punkt 5. Stillingtagen til temadrøftelse om drikkevands-/grundvandsbeskyttelse

Baggrund

Sekretariatet har byttet om på temadrøftelsernes rækkefølge, så der på dette møde er indbudt en oplægsholder til at fortælle om skovrejsning, med temadrøftelse om emnet på næste møde i treparten.

På baggrund af mangel på veldefinerede rammer for arbejdet med grundvands- og drikkevandsbeskyttelse, foreslår sekretariatet at udskyde temadrøftelsen om grundvands- og drikkevandsbeskyttelse til starten af 2027, når ny lovgivning, og treparternes evt. opgaver i udmøntningen heraf, sandsynligvis er kendt.

Som konsekvens af forslaget indstiller sekretariatet til, at trepartsmødet 23. oktober aflyses, og næste trepartsmøde dermed afholdes 13. november.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Temadrøftelsen om grundvands- og drikkevandsbeskyttelse udsættes til starten af 2027.
- Det planlagte møde i Lokal Grøn Trepert Randers Fjord 23. oktober aflyses.

REFERAT

Indstillingen blev godkendt.

Det blev desuden aftalt, at der frem mod næste møde efter behov kan afholdes bilaterale møder mellem parterne og formandskabet. Formandskabet orienterer treparten om relevante konklusioner fra disse møder.

Punkt 6. Skovrejsning - oplæg

Baggrund

Den lokale grønne trepart for Randers Fjord har ønsket en temadrøftelse om skovrejsning på et af efterårets møder.

Som optakt til temadrøftelsen har Sekretariatet inviteret Anders Busse Nielsen, chefkonsulent i Naturstyrelsen Søhøjlandet med særligt ansvar for skovrejsningsprojekter. Med afsæt i konkrete skovrejsningsprojekter vil Anders fortælle om, hvordan Naturstyrelsen arbejder med skovrejsning. Projekterne bruges som eksempler på, hvordan forskellige hensyn og dagsordener kan spille sammen, og på de muligheder og begrænsninger, der er for synergi mellem dem. Anders vil særligt fokusere på den nye type skovrejsning, hvor formålet er at etablere skov med sigte på urørt skov, og på hvad det betyder for både planlægning, etablering og den fremtidige skov.

Der er afsat tid til enkelte spørgsmål.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Orienteringen tages til efterretning.

REFERAT

Anders Busse Nielsens oplæg vedlægges referatet.

Punkt 7. Eventuelt

Der blev fremsat et ønske om en fælles udtalelse eller en pressemeddelelse fra treparten, som en understregning af, at treparten fortsætter arbejdet og fastholder den lokale fremdrift. Indhold til pressemeddelelse gav en god drøftelse med flere aspekter.

Det blev aftalt at sekretariatet laver et udkast til en kort og overordnet pressemeddelelse om at treparten fortsætter det gode lokale samarbejde, formidler den lokale fremdrift på udtagningsprojekterne, samtidig med at det beskrives at der kan være mulige uhensigtsmæssigheder i incitamentsstrukturen omkring udtagningsprojekterne. Pressemeddelelsen skal også signalere at vi er gode til at finde løsninger lokalt.

Pressemeddelelsen godkendes af formandskabet inden den udsendes. Det er vigtigt at den også sendes til de lokale medier indenfor trepartens geografiske område.